

Sygn. akt III Cz 886/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy
w następującym składzie :

Przewodniczący - Sędzia SO Barbara Braziewicz

SO Andrzej Dyrda (spr.)

SR (del.) Patrycja Reichel

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 sierpnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy z powództwa B. R. (R.)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę, rentę i ustalenie

na skutek zażalenia powódki

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 3 marca 2014 r., sygn. akt I C 521/11

postanawia :

1. **oddalić zażalenie;**

2. **zasądzić od powódki na rzecz pozwanego kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

SSR (del.) Patrycja Reichel SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Cz 886/14

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Zabrze postanowieniem zawartym w punkcie 3 wyroku z dnia 3 marca 2014 r. zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.370 zł tytułem zwrotu kosztów procesu po ich stosunkowym rozdzieleniu. W uzasadnieniu jako podstawę rozstrzygnięcia podał art. 100 k.p.c. równocześnie wskazując, że powódka utrzymała się ze swoim roszczeniem w 29 %. Po uwzględnieniu kosztów zastępstwa procesowego powódki w wysokości 2.417 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego pozwanego w wysokości 2.917 zł, stosunkowe rozdzielenie kosztów procesu nakazywało zasądzenie kwoty 1.370 zł od powódki na rzecz pozwanego.

Zażalenie na to postanowienie wniosła powódka domagając się zmiany zaskarżonego postanowienia i uznanie, że powódka nie jest zobowiązana do zapłaty na rzecz pozwanej kosztów procesu w wysokości 1.370 zł. Zarzuciła naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i zasądzenie od powódki kosztów procesu na rzecz pozwanego pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających odstąpienie od obciążania strony powodowej przedmiotowymi kosztami, jak również art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 k.p.c. i art. 102 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że stronie

pozwanej należy się zwrot kosztów procesu mimo, że w sprawie zachodzi szczególny przypadek uzasadniający nieobciążanie powódki kosztami procesu.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wniosła o jego oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Art. 98 k.p.c. statuuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca proces zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zasada ta doznaje wyłomu w art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może także włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. W art. 100 k.p.c. wyrażona została zasada kompensaty kosztów procesu, która znajduje zastosowanie w wypadku częściowego uwzględnienia żądań i stanowi ona elastyczne dostosowanie zasady odpowiedzialności za wynik sprawy do sytuacji, w której obie strony są w różnym stopniu albo w takim samym wygrywającym i przegrywającym zarazem. Sąd wyboru sposobu rozliczenia kosztów w oparciu o tą regulację dokonuje kierując się zasadą słuszności.

Uzasadniając zaskarżone postanowienie Sąd Rejonowy wskazał, że za zastosowaniem stosunkowego rozdzielania kosztów procesu przemawiało uwzględnienie roszczenia powódki jedynie w 29 %. Sąd Okręgowy w całości podziela zasadność zastosowania tej reguły, nie znajdując przy tym podstaw do odstąpienia od obciążania powódki kosztami procesu w oparciu o art. 102 k.p.c.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Wskazana regulacja prawna, jako przepis szczególny do wskazanego powyżej art. 98 k.p.c., winna być stosowana w wyjątkowych sytuacjach, na co zresztą wskazuje redakcja art. 102 k.p.c. Ocena, czy takie przesłanki wystąpiły powinna być zawsze dokonywana w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73).

W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczność uzasadniająca zastosowanie art. 102 k.p.c., wskazuje się na okoliczności związane z samym przebiegiem postępowania, ale również okoliczności dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Niemniej jednak, trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi samodzielnej podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 sierpnia 2012r., I ACa 316/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 sierpnia 2012r., I ACz 1178/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2012r., I ACz 961/12). Ocena tych okoliczności następuje z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego.

Nadto, należy zwrócić uwagę, że przepis ten powinien być stosowany w sytuacjach wyjątkowych, a jego zastosowanie winno być ograniczone jedynie do przypadków, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej pełnymi kosztami procesu przeciwnika byłoby oczywiście niezgodne z zasadami słuszności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2010 r. I CZ 120/10).

W niniejszym przypadku takie okoliczności nie zachodziły.

Powódka, pozwem wniesionym 2 czerwca 2011r. domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 15.000 zł, po czym, pismem z 17 czerwca 2012r. roszczenie swoje rozszerzyła o kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 700 zł miesięcznie tytułem renty. Powództwo zostało uwzględnione w części wyrokiem z dnia 3 marca 2014r.

Pomimo, iż powódka obok sytuacji finansowej, wskazała również swoje problemy zdrowotne, to jednak uznać należało, że przedmiot sprawy i ustalony stan faktyczny nie odbiega od typowych spraw tego rodzaju. Nadto, nie można pominąć również tego, że powódka orzeczenia tego nie kwestionowała apelacją, a zatem uznać należało, w sposób dorozumiany, że zasądzone roszczenie, wyczerpuje jej żądania.

Uznać zatem należało, że okoliczność ta uniemożliwiła zastosowanie w niniejszym przypadku art. 102 k.p.c., a w konsekwencji należało uznać powódkę jako stronę przegrywającą i obciążenie jej obowiązkiem poniesienia kosztów procesu zgodnie z art. 100 k.p.c.

Z tych względów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji, po myśli art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania zażaleniowego po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c. Koszty te zostały ustalone w oparciu o § 4 ust. 1 i § 6 pkt 2 w związku z § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013r. poz. 490)

SSR (del.) Patrycja Reichel SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda